

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko 100 D. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 D., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista i Amerikanci dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali upravništvo Novin v Crensovcu, Prekm.

„Vredništvo i upravništvo Novin je v
Crensovcih, Prekmurje“.

Vrednik: Klekl Jožef, vp. plebanos v Crensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar, za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 14, 12 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

Volilcom Slov. ljudske stranke v Prekmurji.

Težki boj je za nami. Skozi tri mesece je divjao. Naši nasprotniki se ponicali vse pripomočke: peneze, grožnje, oblube, da bi zmagali — a borba se je končala z našov zmagov. Zmagala je pravica, poštenost, ki ne pozna odavanja i kupovanja duš, ki se ne da prestrašiti z grožnjami i ne preslepti z oblubami, nego odločno izpove svojo sodbo, z železnov rokov vdari na krivičnost i deli zasluženo sodbo vsem krivcom.

Sodba je izgovorjena. Odločna i pravična sodba. Izpovedali ste jo Vi, ki ste ostali trdni. Že tretjokrat ste jo izpovedali. Gda gledam na Vas, mi prevzeme srce batrivnost, ar dokeč bote stali Vi trdno, se nam ne trbe bojati. Vogrski bratje neso šli z nami. Toga njim ne bomo metali v oči i jih zavolo toga ne bomo odürjavali, ar vsakši ma pravico soditi po svojoj vesti. Žao pa nam je, da so se dali zaslepiti, ar Prekmurja Hrvati—Radič ne bodo rešili, nego rešiti se bomo morali sami. To pa dosegnemo, če se bomo bojuvali vkupno Slovenci i Vogri. Zato jih vabimo v našo sredino.

Z betežniške posteje Vas pozdravljam, dragi volilci i se Vam zahvalim za zavüpanje, štero ste mi izpovedali že tretjokrat. Obečam Vam, da bom tudi nadale noso Vaše zdihlaje i skuze v Belgrad i tam trkao na dveri, posebno pa na srce, da se omehčijo i posluhnejo Vaše i moje prošnje i zahteve.

Za blagor Prekmurja sem delao i za Prekmurje bom delao tudi od zdaj naprej.

Moje moči pa so slabe i brez bože pomoči nikaj ne dosegnem. Zato se obračam na Boga, da me bo podpirao i prosim tudi Vas, da se me spominjate!

Jožef Klekl,
narodni poslanec.

Izid volitev v m.-sobočkom okraji.

Volišče	Klekl 1 Korošec	Radič 2 Radič	Hartner 3 Hartner	Kiraly 4 Pivko	Zagorski 5 Zagorski	Pucelj 6 Pucelj	Makuc 7 Makuc	Schauer 8 Schauer	Strasser 9 Ravnik	Korun 10 Korun	Hribar 11 Hribar	Mödern- 12 doufer	Štrbinac 13 Štrbinac	Marković 14 Marković	Vkup:
1 Bodonci	52	452	9	17	2	—	—	—	—	2	—	—	2	3	539
2 Cankova	168	190	6	19	3	4	—	1	—	2	12	—	1	4	410
3 Domanjšovci	5	42	—	194	14	1	—	1	—	5	1	—	—	1	264
4 Fokovci	43	252	199	96	4	—	1	2	1	1	—	1	5	6	616
5 Gederovci	138	87	5	15	1	—	2	—	1	—	1	—	—	2	252
6 G.Lendava	207	236	35	28	3	4	3	5	1	14	18	2	3	27	586
7 G.Petrovci	57	358	182	14	4	1	—	—	—	1	—	1	—	2	620
8 Krog	405	51	8	12	5	2	—	2	—	4	10	3	5	15	522
9 Kūpšinci	110	107	34	52	2	1	—	—	1	1	—	—	1	—	309
10 Kančovci	24	110	37	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	181
11 Križevci	7	111	57	244	1	—	—	2	2	—	—	2	—	1	427
12 Kruplivnik	63	257	1	—	—	1	1	—	—	13	—	1	1	2	340
13 Kuzdoblana	85	275	16	9	2	—	1	—	—	2	—	1	33	20	444
14 Markovci	105	94	12	48	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	260
15 Martjanci	188	160	163	10	1	—	3	1	2	—	—	2	2	24	556
16 Moščanci	15	185	17	6	—	1	—	—	—	1	—	—	1	5	231
17 M. Sobota	146	169	77	98	7	1	6	—	6	24	1	1	8	61	605
18 Pertoča	197	219	22	18	3	—	2	24	—	1	—	1	2	11	500
19 Pečarovci	137	216	208	11	—	—	—	1	1	1	—	1	1	1	408
20 Predanovci	8	113	128	28	—	—	1	—	1	1	—	1	—	18	301
21 Pūconci	52	188	69	97	1	1	1	1	2	1	—	—	2	13	428
22 Sv. Jürrij I.	33	54	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	42	134
23 Sv. Jürrij II.	112	231	19	17	3	3	3	84	2	2	2	—	5	36	519
24 Šalovci	79	149	104	31	2	2	—	3	36	2	—	2	—	3	413
25 Tišina	168	68	4	53	1	1	—	—	—	4	1	1	—	—	319
Vkup:	2622	4385	1438	948	47	22	25	126	48	79	48	18	74	297	

Volitve v Sloveniji.

Volilni boj je končani. Kakši je bio, nam je znano. To priznavajo možje, ki že duga leta tlačijo politično polje, da še takšega boja neje bilo. I v istini ne. Vladni stranki, ki sta se polastili oblasti s pomočjov plačanih oblastnikov, sta posegnoli po vseh pripomočkah, da bi protirežimske štranke, ki so napovedale boj proti krivičnosti i nepoštenosti i za bratski sporazum med Srbi, Hrvat i Slovenci, vničili i si priborili zmago. Zakon je pred njima zgubo vrednost. Tlačili sta s krivičnimi nogami določbe tiste ustave, za štero sta se l. 1921 sami najbolje borili. Zakoni so velali samo za opozicionalne stranke. Ar pa so te ne včinole nikaj takšega, ka bi bilo protizakonsko, so jih Pašič—Pribičević—Žerjav preganjali brez zakonov i proti zakonom. Zapirali so poslance, šterih ne bi smeli, ar je vsakši poslanec po zakoni nedotekliv. Plenili so liste, razbijali shode i mantrali neudžne ljudi, ki so meli samo te greh, da so vūpali povedati, da P. P. Ž. neje država, zato je proti njim depuščen boj, ae da bi pri tom bili protidržavni. Lübezen do domovine, štera ječi pod žmetnov i krutov rokov režima, je bio edini greh. Cinkali so penezi, grmele so grožnje, sladko donele različne oblube, samo da bi režim zmagao. Vse to pa neje pomagalo.

Ljūstvo je pokazalo, da se odati nešče, da se groženj ne boji i da se od oblūb ne da preslepiti, negō šče soditi pravično, po svojoj vesti. I sodilo je i obsodilo krivico.

Kakši je izid v celoj državi, je še neznano. Vlada še najmre ne je izdala natenkih poročil. Kak pa je s Slovenijov, znamo. I zato za zdaj poglejmo samo. Slōvenijo.

Tretjikrat smo bili pozvani, da s svojimi glasovi odločamo o svojoj bodočoj usodi. Vsakokrat smo se odločili tak, da nam lahko dela čast tūdi pred drugimi narodi. Pokazali smo, da smo v političnom pogledi zreli — naše Prekmurje moram izvzeti, ar o njem povem par reči v prihodnjoj številki — ar smo spoznali, što je naš istinski prijateo i što se bo bojūvao za naše pravice. Odločili smo se za Slov. lj. stranko, ki je vzela v svoj program boj za samostojnost — autonomijo — Slovenije. Po volitvaj l. 1923 je dr. Korošec s svojimi 20 poslanci zastopao celo Slovenijo i je v Beograd tūdi nastopao kak zavūpnik celoga slovenskoga naroda. Samo nekaj je še falilo. Ljubljana, srce i glava Slovenije, neje bila v naših rokaj. Njō je zastopao Žerjavov demokrat Reisner. I to je bilo tisto, ka je nekelko senčilo našo zmago.

A ka se ne zgodilo te, se je zgodilo zdaj. Dr. Korošec je zdrūžo v svojoj osebi celō Slōvenijo — blo je namreč nosilec liste SLS v mariborskom i ljubljanskom volilnom okrožji, poleg toga pa kandidat v Ljubljani. I žeo je popuno zmago. Iz Štajarskoga okrožja je odneso 11 mandatov. iz ljubljanskoga 8. poleg toga pa je bio izvoljen tūdi v Ljubljani. Z 4366 glasi se je Ljubljana, šteroj so do zdaj gospodarili demokraci, odločila za dr. Korošca i njem je zavūpala nalogo, da dela za njend povzdigo i se bojuje za njene autonomne pravice.

Slov. ljudska stranka je doživele zmago, od štere vekše si niti želeti nemre. Slovenski narod

— s svojim središčem, Ljublanov — se je odločo za njo.

Njene zmage niti to ne zmenša, da so demokraci — ki pri zadnjih volitvaj niti ednoga poslanca neso dobili — dobili dva mandata. To se njim je lahko posrečilo, ar so meli v rokaj vso ōblast in so tak lahko porabili vse pripomočke. I to so tūdi včinoli. Z vsem tem pa naroda neso pridobili. Volili so jih samo neštetni uradniki i učitelji, šterim je vsaka stranka dobra, gda je na vladi.

Radič je dobō ednoga poslanca več, kak pri zadnjih volitvaj. K tōmi smo pa pripomogli — na žalost povedano — največ mi Prekmurci. A tūdi tej glasi neso zgubleni, ar je tūdi Radič v tistoj vrsti, štera je napovedala boj Pašič—Pribičevićovoj politiki.

Slovenija se je odločila za Slovensko ljudsko stranko, v Beograd pošila njene voditele i s tem je pokazala, da šče biti samostojna, autonomna. Centralisti v njoj nemajo mesta.

Fr. K.

Obsodba volilnoga načina PPŽ. režima.

Kak slovenski i hrvatski politiki, tak obsojajo zdašnji režim zavolo nasilstev i pritiska pri zadnjih volitvah tūdi vodilni srbski politiki, ki jim je istinsko za dobroime države pred zvūnašnjim svetom i za red i mir v državi samoj. Obsodbe so težke i kažejo, da Pašič i Pribičević nesta človeka, ki bi znala voditi našo politično življenje po pravoj poti. Ka je še pri toj obsodbi pomenljivo, je to, da so jo izgovorili možje, ki so bili prle v Pašičovoj družbi, a gda so videli, da vodi njegova politika v pogūbo, so se ločili od njega i začnoli delati proti njem.

Demokratski voditeo Davidovič je d. o. dopisniki nekšega zagrebečkoga lista izjavo:

V političnom življenji sem že 40 let. Ves te čas neje bilo takših volitev niti v predvojnoj Srbiji niti po vojni. Predvojna Srbija, štero so tū pa tam brez vzroka imenūvali „balkansko“, neje poznala načinov, kakše je vpelao Pribičević v našoj državi. Niti pretepanje, niti razbijanje shodov, niti aretacije poslancov, nosilcov posameznih list, niti zabranjevanje stotinam državljanov iti na voliše, niti načini, kakše je porablao Tisza i jih dnes nadelūje i porabla njegov učenec neso bile prle znane. . . . Opozicijonalni blok, pōsebnō ožji je bole edin činiteo kak je bio dozđaj. To edinstvo v politiki Srbov, Hrvatov i Slovcov je največša pridobitev za vreditev naše države i za vstvarjanje reda v njoj. Osvedočen sem, da nas tej vūpi ne bodo norili. Vsa režimska nasilja i korupcija so bila kratkotrepa. Druge usode ne more dočakati niti PP. režim. V nasprōtnom slučaji pride edinstvo naše države v veliko nevarnost.

Neodvisni radikal Nastas Petrovič se je telegrafično pritožo pri krali. Na konci svoje pritožbe pravi: „Moja iskrena ljūbezen i popolna vdanost krali i domovini me silita, da sporočam Vašem Veličanstvi tūdi to zadnjo i najtežjo brezzakonitost dnešnje vlade i da izjavim: da se s takšim delom vlade rūši fundament, na šterom počivata i monarhija i naša država.“

Podobno sodbo je izgovoro bivši finančni minister, Davidovičov poslanec, dr. Kumanudi. V svojem poročili pravi, kak sō režimovci s pomočjov žandarov, policajov i drugi plačanih razgrajačov odstavili i zapirali predsednike volilnih komisij i čuvare škrinjic, ki neso bili za vladnivi stranki.

Mi smo Pašič—Pribičevićovoj politiki obsođili že te, gda so še vsi srbski politiki bili za njo. Tem bole jo pa moramo obsođati zdaj, gda celo takši možje kak so Davidovič, Petrovič, Kumanudi i drugi — ki so l. 1921 tūdi glasūvali za centralistično ustavo — pridejo do spoznanja, da je za državo pogūbna. Pašič vodi srbsko politko, a obsojajo jo Srbi sami. Za nas pomeni njegova politika politično smrt, zavolo tōga moramo biti z vsemi silami proti njoj.

NEDELA.

III. Predpepelnična. Evangelij sv. Lukača XVIII. „Ovo, pojdimo gor v Jeruzalem.“ (Luk. XVIII. 31.)

Dva kraja, dva varaša sta nam daniva na izbiranje: Babilon i Jeruzalem; ali se podamo na šörko cesto, štera pela v Babilon, ali moramo po vozkoj i strmoj poti proti Jeruzalemi. — Veselje, uživanje, bogastvo i zemelska sreča v Babiloni, zatajevanje, premagovanje, križ i trpljenje v Jeruzalemi. Babilon, kraj grešnosti, strasti, prestolica prvoga greha gizdosti v kralstvi tmice, Jeruzalem, sveti kraj, jakosti, sveti varaš kralstva svetlosti. Dvoje nam je na izbiranje: greh ali jakost, Babilon, šatan, večno skvarjenje, Jeruzalem, Kristuž, večno življenje. — „Nihče nemre dvema gospodoma služiti, ar ali bo toga ednoga odūrvavao i toga drugoga lūbo, ali se ednoga držao i drugoga zavrgeo, nemrete služiti Bogi mammoni.“ (Mt. 6. 24.) Kama bomo šli ali v službo šatanovo v Babilon, ali v službo križanoga Jezusa v Jeruzalem?

„Ovo, pojdimo gori v Jeruzalem!“ Te reči je govoro Jezus, kda se je podao na križovo pot svojega trpljenja v Jeruzalem. S temi rečmi nas šče opominati, da če ščemo njegovi nasledniki biti, da bo naša pot v nebeški Jeruzalem tūdi trnjeva, krvava, da bo tūdi pot trpljenja. Podoba zemelskoga Jeruzalema nam kaže, da nega druge poti v nasledūvanji Kristušovom v nebeški Jeruzalem, nego pot trpljenja. Znamenje sv. križa se blišči ober Jeruzalema i razsvetlūje skuzno dolina zemelskoga Jeruzalema, sv. križ bo znamenje vūpanja na sodni den, ki nam bo posvetilo v nebeški Jeruzalem. — Trde so reči: „Zatajūj samoga sebe, vzemi svoj križ na svoje rame i nasledūj me.“ (Mt. 16. 24.), ali ešče ostrejšje bodo reči zadnje sodbe: „poberite se, prokleti, v večni ogenj.“ (Mt. 25. 41.) „Što ne vzeme križa na svoje rame — pravi Kristuš — i me ne nasledūje, je ne mene vreden.“ (Mt. 10. 39.) Zakaj se denok bojimo na sebe vzeti križ, šteri nas vodi v nebeško kralstvo? Križ je naša obramba, naše vūpanje, križ je naše zveličanje! Vzemimo križ na svoje rame, zatajūjmo se, premagajmo se, nasledūjmo Kristuša po gotovoj poti v nebeški Jeruzalem. „Če namreč z Jezusom vmerješ, bōš z njim

Novi svet.

Spisao: I. Sziklai.

Iz vogrščine prestavo Fr. Kolenc.

Vsakši večer se je pogovarjala z njima; pripovidačava njima je dosta cifrastih, špajnsnih stvari; Elemér pa njoj je govoro o tom, ka se je včio i ka je od očō, šolskih tovarišov i v njūvih družinaj čūo od sveta. I Juliška se den za dnevom ednako začūdila, da kelko vsega se včijo i znajo dnesden mali dijaki, o čem se njim v starih časaj niti sanjalo ne. Bogme velke stopaje dela dnešnji svet. Ednok samo ne bo več nikaj, ka bi se dalo iznajti. . . . To bo nori svet gda bo zemelski krog prevozok človeškoj pameti, Zato je tūdi telko nezadovolnih ljudi na sveti. V starih časaj se je ljudem bolše godilo. Ne so si trli glave nad tem, ka vse nerazrešlivoga je za zvezdami, v notranjosti zemle, v zraki, na dnu morja i še tūdi od tistoga niže. Kak jih je se ōdrendao njūv stvoriteo, delajo, se mantrajo, radūjejo, jejo, pijejo, se veselijo, potom pa vmerjejo. . . . Ostalo je boža skrb. On ravna vaše življenje, on mora znati, ka naj dela z nami.

A z Mari pa ne bo mōgoče o kaj takšem se pogovarjati. Tak čemerno podobo ma, kak pes, ki kaže zobe.

Nazadnje se je Elemér gor zavlekeo i je odpro dveri, ki so vodile v folaš.

— Jezuš, je kričala Mari — ka je še izda na vama obleka?

Deca sō se boječ skrila na svoje staro mesto; odločeniva na to, da eden drugoga obrani, če bi služkinja vūpala šteroga bantūvati.

Mari pa je tūdi sela na matraz.

Deteti sta se odtgnoli.

Mari za njima.

Odtgnola sta se čisto do roba. Dale nesta mogla iti, če samo nesta štela na tla telebnōt.

Mari je pogladila Trezikine vlase.

Mraz je preleto hrbet detet.

— Ubogiva piceka. — Je pravila nato Mari. — Ubogivi siroti. Ravno kak jaz.

Pogledala sta na deklo.

Obraz se njoj je sčista omehčao. Iz čarnih očī sta se izvalila dva svetla džūndža proti vūstom.

Trezika je prijela hrapavo roko služkinje.

— Sirmaška Mari!

Elemér pa je z zadržanim glasom dodao, z na njo obrūjenimi, skoro odpūšćanje prosećimi očmi:

— Vi tūdi Mari? Vi tūdi. . . .

— Sirota sem, kak vidva.

— Sirota. Uboga Mari!

— Jaz sem tūdi tak mala bla, kak vi Trezika, gda so mi dobra mati vmrl.

— Uboga Mari! I tūdi vi ste tū od tistoga časa?

— O ka bi. Na kelkih mestaj sem bila jaz že!

— Ka pa oča gda so vmrli? — je pitao Elemér.

— Oni že prle. Tak mala sem bila, da se že niti ne spōminjam na njih.

— Ravno tak, kak midva. Samo da so nama mati vmrli prle. O, da bi bar oni živel.

— Jaz tūdi to pravim. Če bi moja mati, moja draga roditelica živel!

I Mari si je obrisala očī z grobim sivim kūhinskim predpasnikom.

Te bogme neje meo vijolične ali smarnične sage; čūtila se je na njem saga lūka, masti, ža fe.

A zdaj to že več ne presedalo detetoma. Dopūstila sta, da njima je gladila vlase.

Ne je tak grobjansko, ne tak hūdobno stvorenje ta Mari. Tak milo, zamišleno zna gledati na njiva z bolestnimi očmi. Niti neje strašilno to oko, samo žalostno.

Nemir, utrūjenost je omrtvila zimice. Močna roka spanja njima je začnola nežno dolpotiskati glave.

Za hip njima onemi reč, jok. Od skuz kucajoče dihanje se je pomirūvalo. Trezika je z dugim, globokim vzdihom, nehoteč nagnola razkustrano glavico na bratovo ramo. Te pa je bole i bole lezeo vkūp, kak zaspani cvet.

Skrivnostni angeo zdravilnoga sna, prestri na njiva svojo svilnato mrežo.

— Nesmo bili premūžni ljudje; ve v našoj veši niti ednoga v istini bogatoga verta nega. Vsakši žive za silo po deli svojih rok, a se prežive. Če sadje dobro obrōdi, te pride tūdi na lepšo obleko, ar za njega dosta dobimo v varaši. Samo ja vsakša ženska sama mora nositi na glavi ali prevrt košaro. Znam, tūdi vi ste ne samo ednok kūpili od naše vesničarke.

— O ja, smo kūpili.

— Mogoče ravno tūdi od moje matere.

— Nesmo je poznali; ne veva.

— Vūva se zna, da je nesta mogla poznati. Ve je že osem let, kak je vmrla. Njoj je že bole žmetnō šlo, kak smo živel, dokeč očō nesmo pokopali.

živo i če maš tao v njego om trpljenji, boš ga imeo tudi v njegovoj diki!" (Kempčan II. 2. 2.)

Hodimo, gde se nam zljubi, iščimo, ka nam je drago, ne najdemo gotovejše poti, nego je pot sv. križa. Križom i teževam se ne moremo izognoti, ar pobožni Job pravi: „Trpljenje je naše življenje.“ (Job 7. 1.) I sveto Pismo pravi: „da se moremo po vnoh stiskaj povrniti v kraljestvo bože.“ (Dej. ap. 14. 21.) „Neli je trbelo vsa eta trpeti Kristuši i tak iti v diko svojo?“ (Luk. 24. 26.) „Resnično, resnično vam povem, ne je hlapec ober svojega gōspoda, niti poslanec od onoga, šteri ga je posla.“ (Jan. 13. 16.) Če je Kristuš morao trpeti i tak iti v svojo diko, kelko bole mi grešniki! Če ščemo s Kristušom živeti, moramo s Kristušom trpeti.

Nasledniki Kristušovi bi radi bili, te se le pridružimo h Kristuši, pojdemo gor v Jeruzalem, da bomo s Kristušom trpeli, da bomo enkrat tudi z njim živeli! Ar Kristuš pravi: „če što meni služi, naj mene nasleduje i gde sem jaz, tam bo tudi moj služabnik. Če što meni služi, ga počasti Oča nebeški.“ (Jan. 22. 26)

Glasi.

Slovenska Krajina.

Na Martinišče so dali i nabrali: Vlč. g. Zdravec kaplan v Črensovcih 50, Lukač Ana Bakovci 10, Kokon Št. 10, N. N. V. Polana 18, Bedrnjak Iv. V. Polana 20, Jožef Horvat v Bratonicih 200,75, Bakan Štefan v Nedelici 121,50, N. N., iz Veščice 50 Sledeče peneze smo dobili od vlč. g. Vadoviča, župnika v Beltincih: 190 nabralo Marič Ivan v Odrancih, 170 nabralo Bakan Jožef v Gančanih, 235 nabralo Žizek Mihael v Ižekovcih, 136 nabralo Forjan Štefan v Melincih, 657,50 nabralo Smodiš Štefan v Beltincih, 120 dala Dominko Jožef i žena v Odrancih, 10 dala Kuhar Slava v Ižekovcih. Od vlč. g. župnika Horvat J. v Martjancih 66, nabralo Jančarič Mikloš v Noršincih, 30 nabralo Puhán Al. v Tešanovcih, 80 nabralo Kovačič Kol. v Mlajtincih, 35 nabralo pri cehskom računi Vašš Jožef. Kuharova gospa v Ižekovcih dala od svojega 100 Din. Vsem darovnikom i nabiratelom naj Bog bogato poplača tu na zemli i po smrti.

Na Martinišče smo dobili z Amerike 263 dolare to je 3914 dinarov, že prle dobili 8250 Din. Imena darovnikov i nabiračov objavimo v Marijinom listi. Posebno se zahvalimo Drštvu svete Ane, štero je 23 dolarov darivalo.

Na Martinišče so darivali: N. N. 100, gostüvanji Rous Ivana i Škafar Juliške v Beltincih nabralo starišina i družban Smodiš Jožef 131. Mladomi pari obilno sreče želemo. Na gostüvanji Pücko Janoša z Bratonec i Glavač Barice z Beltinec nabralo starišina i družban Bernardi Jožef 112,75, Vrečič Rozalija Prosečkaves 196. Na gostüvanji Ivko Ane z Sr. Bistrice nabrala družban Kelenc Štefan i starišina Prša Štefan 70, na gostüvanji Hren Ivana z Sr. Bistrice nabrala pozvačin Ütroša Jožef i družban Gabor Štefan 40 Din. Mladomi pari želemo obilno božega blagoslova.

✓Krog. Pri nas je g. demokratski vučiteo Hočevar stavo včenje v šoli 3 dni, od petka do srede. Radi bi znali, zakaj se je to zgodilo? Mogoče se je g. vučiteo šteo bole posvetiti agitaciji za brezversko demokratsko stranko? Či je g. Hočevar vučiteo, te naj vči; či pa je demokratska politika več vredna kak naša deca, pa naj pusti drugomi mesto na našoj šoli.

✓Krog. Na den volitev je bio tu pravi boj med volilnim odborom i volilci. Za vsakšo ceno so šteli nagajati našim volilcom. Najbole se je zavzeo za naše volilce g. Franc Titan, šteromi so se zavolo toga protili neštetni demokratski gospodje, da ga bodo dali zapreti za 6 mesecov. Mi pa vse nepravilnosti pri volitvah popišemo i odpošlemo tajništvi naše krščanske stranke, štera bo že skrbela, da se vse protizakonitosti kaštigajo.

✓Krog. Naš demokrat, vučiteo Hočevar je pred volitvami razobeso Koderove plakate na steno v šoli. Tudi je razdelo med šolsko deca brezversko „Narodno pratiko“, da bi jo deca širila med lüstvom. Krožančari protestiramo proti takšemi ravnanji z decov v šoli.

✓V Črensovcih. Pri štetji kruglice se je skazalo, da je Hribarova škrinjica, štere glavni korteš je bio Tratnjek iz Bistrice i za šterov so tak slepo šli neštetni Bistričanci, dobila 21 pravih kruglic i 5 zavečih. — Radičova škrinjica pa je dobila eden česnjek.

✓V meki na Bistrici ščejo bistrički poslanci iz Hribarove stranke zidati novi Beograd. Kovačka dela bo opravlaov kovač Špielin, s krumplami pa bo zalagao novi bistrički Beograd Kupinar Tratnjek.

Volitve so se vršile v redi i meri.

Tak pišejo najmre vladini časopisi, med njimi tudi Žerjavovo „Jutro“. Pogledjmo kakši je bio te red i mer:

V Velikom Trgovišti so orožniki šteli odstraniti čuvara Radičove škrinjice, Torna, ki je z ednim kandidatov namestnik, te se njim je gorpostavo. Žandar ga je nato bujo v volilnom prostori samom. Nato se je razvila bitka med žandari i kmeti, v šteroj sta bila oba služučiva žandara ranjeniva, eden je že vmro.

V Jezeraj se je ravnotak zavolo nasilstva žandarov začnola bitka s kmeti, v šteroj so bili 3 kmeti bujti, 6 pa ranjenih.

Zavolo ravnotakšega vzroka je prišlo v Sv. Ivani Zeleni do boja med kmeti i žandari. Tu so bili 4 žandari ranjeni.

Nasilje na Horvackom i Slavoniji je bilo veliko. Več čuvarov škrinjic je bilo še pred koncom volitev odstranjenih i areteranih. Na več krajaj so stresli kruglice iz Radičove škrinjice v radikalno. Teror i sleparstvo je vladalo tudi v Bosni. V sarajevskom okrožji je prek 100 mrtvih glasüvalo za radikale.

V Bösiljevom je prišlo zajtra prek 800 volilcov na volišče. Žandari — bili so srbski — pa so pripüščali le po ednoga volilca do volišča iz daljave več sto metrov od volišča, do šteroga volilci neso smeli. Do pol 4. popoldne je na te način volilo samo 50 ljudi. V tom časi je nastopo predsednik volilnoga odbora, ar pa so žandari nastopili z bajoneti, je volilni odbor dognao, da je vršitev volitev nemogoča.

Iz Novoga Pazara poročajo, da so se začnole tam volitve med pokanjem pušk.

V Liki so odstranili od državnoga odbora imenovanoga predsednika, dr. Rubčića i postavili drugoga. Žandarje so püščali volilce po ednom, tak da jih je prišlo do 6. vüre na vrsto komaj 69; 600 volilcov pa je čakalo od jutra do večera. Gđa so prošili, da bi smeli voliti, je zapovedao pisač Miletič strelati na ljudi. Trije so obležali mrtvi, več pa je bilo ranjenih.

V Bukini je vladni zastopnik zahtevao od župnika Potza, naj oznami v cerkvi, da mora dati fara najmenje 300 glasov za vladno stranko, inači pošlejo vse može od 20. do 30. leta v Albanijo. Ar se župnik neje podvrgeo, so ga dva dni pred volitvami zaprli, dva nemškiva zavüpnika pa so odpelali v Palanko, gde jiva je „szolgabiro“ Nikolič lastnoručno zbüo do krvi.

Na drugih voliščaj v Vojvodini nemških volilcov niti püščali neso na volišče. Ali pa njim neso dopüstili meti čuvara škrinjice i so nemške glase računali k radikalnim. V Zemuni je nastopo nemški kandidat Moser, da bi spravo volilcom pravico do volitev. Dosegno pa je telko, da so ga zbili i ranili na rami.

To pa neje vse. Od tam, gde je vladao največši teror, še niti poročila neso prišla. Lhko pa smo pripravleni, da zvedimo še bole strašne reči, kak je to. Zvedi se vsakši den več i tak je vüpanje, da pomali pridejo na svetlo vse hüdobije P. P. Ž. režima.

Volilne zanimivosti.

Na nekšem volišči v ljubljanski okolici je prišeo delavec, pristaš SLS na volišče. Demokratski predsednik volilne komisije njemi je delao neprilike i se je obregüvao, da neje scela ösvedočena volilcova istost. Volilec je dvakrat probao dobiti svojo pravico vsigdar z novimi potrdili, a vsigdar brez uspeha. Zatö je so v agitacijski prostor SLS i se je tam pritožo. Tam so sirmaškoga delavca lepo obrili, njemi priškrbeli fini krščak, modno obleko i v žep so njemi potisnoli nedelsko „Jutro.“ Zadeli so: fini gospod z „Jutrom“ v žepi je taki dobo volilno kruglico.

Izjava. S pogledom na notico v včerašnjem „Jutri,“ da se govori v klerikalnih krögih, da sem volo dr. Korošca, izjavlam, da sem ga istinsko volo. — Je zdaj stvar v redi?

Prof. dr. Alfr. Šerko.

Vüra v tórni mariborske püšpekove cerkve je od petka do nedele (8. febr.) popoldne kazala 1 vüro. Tak da bi s tem štela Mariborčane opominati, naj spüstijo svoje kruglice v prvo škrinjico. I 1215 jih je to tudi včinolo.

Po mariborskih vülicaj so vse stranke mele razobešene velke plakate i plačani ljudje so jih celo okoli nosili. Samo ljudska stranka ne mela niti ednoga plakata. Pokazali pa so se živi plakati. Proti poldnevi so po glavnom trgi mirno stopali poslanci gg. dr. Korošec, H hnjec i Vesenjak. Što je mimo šo, jih je spoštливо pozdravo.

„Najmenje 4000 glasov dobi naš kandidat Mohorič“, tak je pisalo „Jutro“. Volitve so

minole i Mohorič je istinsko dobo 4000 glasov, kak je bilo razglašeno i zaželeno. Narodnemi bloki pa to neje bilo prav, ar dr. Korošec je dobo več glasov i zmagao. To spominja na sledečo prigodbico: Dva židova prideta v krčmo jest, a nimajo drugoga kak dve ribi: edno veliko i edno malo. Naročita, prinesejo. — Prvi židov drugomi: Le zvemi. — Drugi židov vzeme veliko ribo. — Prvi židov: Vidiš, kakši si, nikšega poštenja ne znaš. — Drugi židov: No, štero pa bi ti vzeo? — Prvi židov: Malo? — Drugi židov: Ve jo pa maš!

Na glavnom trgi v Maribori so na den volitev stali trije trgovci. Mimo je šo štrli trgovci. — Kam pa? — ga je pitao eden. Vzeo je roko iz žepa i s pesnicov pokazao, da šturat v škrinjice. — Ali se že kaj vado? V 14 škrinjic boš morao potisniti prgiščo! — On je nekaj odgovoro i šo dale. — He! — je zakričao za njim trgovci, ki ga je prle spitavao. Pogledno je nazaj, trgovci pa njemi je kazao palec rekši, da naj vrže v 1. škrinjico. Zasmeljao se je, prikimao i šb dale.

Vsem organizacijom Kmečke zveze v Prekmurji. Viher volilnoga boja se je vtišao. Za nami so samo številke naših volilcov, štere glasno povejo, kak i koga smo volili. V sobočkom okraji smo malo nazadovali, v lendavskom pa, kde so naše organizacije bole žive i delavne, smo od zadnjih volitev lepo napredovali. To je znak sijajne zmage proti strašnomi pritiski od zgoraj i velke kortešacije nasprötnih strank. Zmagalo si, ljudstvo slovensko, zmagala je tvoja stranka, štera s tebov živi i tudi s tebov merje. — Vsem našim volilcom, organizacijam i posameznikom, ki so nas povsod gostoljüбно sprejeli, po svoji mogočnosti šli kak naj bole na roko, da smo vsi vküp stranki poštenoga delavnoga ljustva priborili tak veličanstvo zmago, povemo iskreno zahvalo. Naprej za našim cilom!

Tudi pri nas so se godile 8. februara krivice. Iz več mest nam javljajo, da komaj po 8 vüri so prišli predsedniki volišč na svoje mesto, v drugom mestu so samo po ednom püščali na volišče, pa v drugom mestu so skoz okna doj po lestvi šli v več mest h ne so dali našim čuvarom škrinjice predstavlati naše stranke i nosilca liste. V Beltincih je grofovška družina pod pritiskom svojega šefa mogla v 4. škrinjico püščati svoje gumijeve kruglice. — Naše organizacije se naprošajo, da vse poročajo, kde so se godile kakše nepravilnosti, vse pa naj bö podpreto z dokazi.

Država.

Diamantno zdavanje. Pred kratkim sta obhajala v Zlatolčići pri Ptüji zakonca Jožef Pesek i njegova žena diamantno zdavanje. Stariva sta 88 i 87 let. Na zdavanjskom gostüvanji je bilo med 90 gosti nikaj menje kak 35 članov njünoga potomstva: sini, hčere, vnüki, pravnuiki.

Starešinski predsednik narodne sküpsčine bo, kak pišejo listi, 80 let stari Davidovičov poslanec Arso Lazič, izvoljen v bregalniškom okrožji.

Zavolo stanovanjskih težav v smrt. V Zagrebi se je zagütao vpokojeni nadzornik državnih železnic Stagelschmidt. Püsto je pisma, v šterih naznanja, da ide v smrt zavolo dugotrajnih stanovanjskih težav. Vse svoje preci veliko premoženje je zapüsto svojoj gospodinji.

Bitje v kavarni. V kavarni „Srpski kral“ v Sombori je dobrovolc Snečujski z noždm napadno policijskoga narednika Ribarova, šteri je nato napadalca strelo s puškov. Ribarova neso zaprli, začnoli so pa proti njemi preiskavo.

✓70 letnica zagrabečkoga nadpüšpeka. Dr. Anton Bauer, zagrabečki nadpüšpek je obhajao dne 11. februara 70 letnico svojega rojstva. Pri toj priliki so njemi prišla častitat razna odposlanstva i tudi posamezniki. V imeni varaša njemi je častitalo odposlanstvo varaških svetüvalcov, štero je vodo župan Heinzl.

Svet.

Židovi v novom nemškom parlamentu. V novom nemškom parlamentu je 13 židov i to od demokratske stranke 1, od ljudske 8, od komunistične 4.

Naraščajoča brezposelnost v Beči. V zadnjih tednaj je naraslo število brezposelnih v Beči od 82.715 na 89.485, to je za 8000. V bečkoj okolici se je zvišalo število brezposelnih od 11.320 na 12.044.

Nesreča na reki Uruguay. Do 15 ruskih i romunskih izseljencov je selo na ladjico na reki Uruguay, da bi skrivoma prišli v Združene države. Na sredini reke pa se je ladjica, štera je bila prenapunjena, prekopicnola i je v bistroj vodi našlo smrt 11 ljudi: 6 moškij, 2 ženski i 3 deteta.

Atentat v New Yorku. V New Yorku je Kora Spalajkovič, hči jugoslovanskega diplomata (politika), strelila na tamkajšnjega milijonara Adolfa Hupfla i ga teško ranila. Vzrok so ljubenzske spletke. — Iz Beograda javljajo, da ma poslanik Spalajkovič samo 12 letno hčerko, ki se vzgaja v nekšnem pariškem zavodu.

Trije gasilci aldov dužnosti. V Trstii je pred kratkim nastao ogenj v podjetji za izdelavanje pečatnoga voska. Pribežao je oddetek varaške požarne brambbe. Med gašenjem je nastala v podzemelskóm prostori eksplozija plinov. Pri tom so dobili trije gasilci po vsem teli težke opekline. Ponesrečene se prenesli v špitao, gde jih je pohodo župan z večimi drugimi uradniki.

Politična hüdodelstva na Vogrskom. Vse voze so prenapunjene i število kaštigancov znaša zdaj, gda ma Vogrska 8 milijon dš, ravno telko, kak te, gda je mela 20 milijon prebivalcov. Zdaj je vsakši 768. vogrski prebivalec v vozi. To naraščanje kaštigancov ide predvsem na račun političnih hüdodelstev.

Eksplozija v Dortmundu. Zavolò eksplozije v jami „Minister Stein“ je zgübilo življenje 129 rudarov, 8 pa je ranjenih. Vzrok eksplozije še neje pojasnjen. Pred vhomom v jamo so se odigravali pretreslivi prizori, gda so vlačili vò zasipane mrtve rudare.

Največše vüra na sveta. Ob francoskom morskem bregi ležijo angleški normanski otoki. Eden je Jersey. Električna ma glavno vlogo pri obrati vüre, štero so postavili Angleži i štera vela za največšo vüro na sveti. Goni jo motor, premer njoj je 17 metrov dužine, caigar vür pa 9 Oba caigara vküpnò vagata 1735 kil. Po vüri je razpostavljenih 200 električnih svetilk tak, da je vsaka vüra vidna tüdi ponoči.

V 100 jezer letaj dugši dnevi. Amerikanski profesor Browne je zračunao, da postaja den vsigdar dugši. V desetih letaj se podugša den za edno desetinsko sekunde, v 100 jezer letaj za edno sekundo.

Nesreča na morji. V vancouverkom pristanišči je zadela nekša japonska ladja v drugo ladjo. 17 japonskih mornarov je vtonilo.

Prebivalstvo Berlina i Beča. Prebivalstvo Berlina se je v preminočem leti povnožilo za 75 jezer dš i znaša zdaj 4,078 666 oseb. — V Beči je bilo 1. januara toga leta 1,168 328 prebivalcov.

Goreči zrakoplov spadno v varaš. 6. februara je spadnolo v Kromeriži v sredini varaša iz višine 80 metrov goreče vojaško letalo. Pilot je zgoro, opazüvalca, nekšega podporočnika pa so težko poškodüvanoga odnesli v špitao.

Najmenša občina v Franciji. Kakših 20 km od Pariza leži najmenša francoska občina Le Tartre Gaudran. Znamenita je postala pri Laudrujevom procesi (razpravi), če tüdi ma samo 11 prebivalcov. Te občane pa moramo že blagruvat, ar ne plačüjejo nikakše dače. Občina nema nikše javne hiše i niednoga zdravnika. Vsi moški, pet po števili, so se vdeležili svetovne vojne, bili na fronti i se srečno povrñoli. Trije so bili ranjeni. Župan je jakò skromen, žele samo, da bi z vladov v miri živo. Niti za odlikovanje njemi ne.

Hotel za delavce. V Bratislavi začnejo še to pomlad zidati delavski hotel, ki bo meo prostor za 120 gostov. Zidanje hotela bo koštalo 1 milijon 800 jezer čeških kron. K tomü da država 1 milijon, varaš pa da potrebnü prostor brezplačno.

Svetovna politika.

Strel v törskom parlamentu. V prostoraj törskoga parlamenta je prišlo do prepira med poslancom Halidbegom i Alibejom. Zavolo toga sta se zbila, nazadnje potegnola revolvere i je bio s strelom poslanec Halidbeg ranjen.

Fašistovska internacionala? Na dnevnóm redi za zborüvanje fašistovskoga sveta je med drugim pitanje o „možnosti splošnoga sporazuma med fašistovskimi i podobaini gibanji.“ V račun bi prišle Primo di Riverova stranka na Španskom, mladi angleški fašisti, bavarski Hitlerjevci, vogrski Hortyjovi „Ébredö magyarok“, jugoslovanska Orjune i podobne organizacije.

Austrijske gospodarske razmere pred društvom narodov. Finačni komisar Društva narodov je 8. febr. razpravlao v navzočnosti austrijske komisije o austrijskom gospodarskom položaji. Finačni odbor je sprejeo posebno resolucijo, v šteroj se povdaria, da Austrija še neje spunila vseh obveznosti, štere je prevzela po ženevskoj pogodbi. Austrijski finačni minister dr. Ahrer je odgovoro, da Austrija vse včini, ka je v Ženevi na sebe vzela. Dözdaj pa zavolo svojega finančnoga, gospodarskoga stanja vsega neje mogla doprinesti. Največše ovire dela pri vsem preobrat velike Austrije v malo državico, kakša je zdaj.

Zanimivosti.

Isaac Newton i njegov obed.

Nekši gospod pride pohodit Newtona ravno pred obedom. Gda pita za njega, njemi odgovori hlapec, da je gospod I. Newton v svojoj učnoj sobi, gde neje dopüšćeno, da bi ga što moto. Obiskovalec, ki bi jako rad govoro z njim, pravi, da ga počaka, dokeč ne pride obedüvat i sede lepo v obednico.

Za nekaj časa so prinesli obed kühanopišće pod pokrovom.

Mine vüra, Isaaca še izda ne bilo. Gospod je bio lačen i začne jesti piščanca. Gda konč, pokrije prazno skledo i naroči služabniki, naj sküha drugoga piščanca za svojega gospodara. A prle kak je bio kühani, pride Isaac obedüvat.

Gda najde gospoda v obednici pravi: „Odpüstite, prosim, gospod, da ste morali tak dugo čakati. A samo dopüstite mi, da bom najprle malo obedüvao, ar sem lačen i trüden. Taki Vam bom na uslüzbo.“ Nato zdigne pokrivač i gda vidi, da je skleda prazna, pravi s smehom: „Vidite, gospod, kakši smo mi vučeni ljudje! Ščista sem pozabo, da sem že obedüvao.“

Gospodarstvo.

1. Zrnje. V Novom Sadi:

100 kg. pšenice	400 Din.,
„ žita	300 „
„ ovsa	300 „
„ kukorice	180 „

2. Živina:

govenska: teoci: svinje

v Zagrebi 1 kg. 24—27 D. 25—29 D. 28—32 D
v Ljubljani „ 20—23 D. 25—27 D. 20—25 D

3. Krma.

Sena m. 90—125 D., slame m. 70—100 D.

Zagrebečka borza

dne 19. februara 1925.

Amerikanski dolar, 1 dolar	D 59 —
Austrijska krona, 100 K	D 0 0854
Čeho-Slov. krona, 1 K	D 1 807
20 kronski zlat	D 225 —
Francoski frank, 1 frank	D 3 20
Mađjar. K 100 (nova em.)	D —84
Švic. fran., 1 fr.	D 11 76
Talijanske lire, 1 lira	D 2 505

Zürich:

Dinar, 100 Din Sv. frcs 8:50

Pošta.

Ignac Hozjan. Chicago. Naručnino dobili za lani i letos. Naj bo zadosta. Hvala.

Na prodaj

je na dugoveškom bregi

4 plüge oratje zemlje, 1/2 plüga goric, 3/4 plüga loga i edna dobra hiša, vse vküp. Natančne je se zvedü pri g. E. Balkanjiji v Dol. Lendavi.

Skoro nova parna žaga

„Vollgater“ z vsemi pritüklinami vred stoječa v bližini Bleda ob Savi na Gorenjskem se pod ugodnimi pogoj takoj prodä. Cenjene ponudbe oz. vprašanja pod „parna žaga“ na upravo lista.

Pozor zemljiški kupci!

Proda se na lepem kraju 10 m od železniške postaje na Štajerskem prek Mure eno lepo posestvo s hižo vred; je nekaj vinograda, njiv in senožeti, leposadno mlado drevje; živina. Vse lepo urejeno. Kdor želi kupiti, naj se oglasi za podrobnjša pojašnila v pekarni

VEKOSLAV KRALJ Beltinci.

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDAVALA

plača najbolje dolarje in zlate peneze.

Ovlašćena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

Samostalno prekmursko katoličansko podporno društvo sv. Križ Chicago Ill:

je najboše društvo za prekmurske Slovence v Chicagi. Kctrige društva postanejo lahko kat. Slovenci, moški od 16. do 50. leta, ženske od 16. do 45. leta starosti. Kotrige plačajo ednok pristopnino 1 Dol. i mesečno 1 Dol. i zato dobi vsakša betežna kotriga prvij 6 mesecov 1 Dol. podpore za vsaki den, nadalnje 3 mesece pa 50 centov na den. Če je kotriga ešće duže betežna, zvoli se njoj podpora na mesečnoj seji. Za smrtino plača društvo zdaj 350 Dol, kda bo pa več kak 200 kotrig, pa 500 Dolarov. Gotovščine ma društva 5000 Dol. kotrig 170. Želemo, ka bi bilo skoro 200 kotrig. Društvo skrbi za lepi sprevod i cerkveni pokop i bo pomagalo pri deli za prekmursko slovensko faro v Chicagi i priporoča vsem kotrigam, da si naročijo prekmursko glasilo „Novine“ v šterij objavlja društvo svoje oglase. Novine se naročijo pri Klekl Jožefi, vp. pleb. v Črensovcih, Prekmurje, Jugoslavija i se dobijo tüdi pri društvu. Društvene seje se vršijo vsako drugo nedelo v meseci ob 3. vüri na numeri 1804. So Racine Avenue, Chicago Ill. Opominamo vse prekmurske Slovence, ki so ešće nej ali so že v kakšem društvu, naj pristopajo k tomü lepomu društvu, štero pomaga kotrigam v potrebaj.

Odbor za letò 1924:

Predsednik Martin Kelenc, podpredsednik Štefan Ros, tajnik M hael Gjörök, podtajnik Jožef Čurič, blagajnik Štefan Jakšič, paziteo betežnih Štefan Kavaš, nadzorni predsednik Matjaš Zver, račune-voditeli Štefan Ritlop i Paveo Tkalec, paziteo društva Anton Markoja, vratar Jožef Trajbar.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri ERDÖŠY BARNABAŠ, trgovci z papürom i igraćami v Murskoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

Podpirajte Novine!

Hranilnica i posojilnica v Črensovcih

r. z. z n. z. uradüje vsako nedejlo ino svetek.

Obrestüje hranilne vloge (navadne) po 8⁰/₁₀; vezane vloge proti šest mesečnoj odpovedi pod 5000 Din po 9⁰/₁₀, vezane vloge od 5000 Din navíše pa po 9¹/₂⁰/₁₀.

Vlog stanje je že nad dva milijona.

Kmetski penezi se naj vložijo v kmetske hranilnice i naj služijo v hasek našemi kmetskomi lüdstvi. Zavüpajte nam peneze, za štere dobro stojijo naši kmetje z vsov svojov vrednostjov, ka većim sirotam je lejko posodimo na fal intereš.